

Zápaly vonkajšieho zvukovodu /Otitis externa/

Na vzniku zápalu vonkajšieho zvukovodu sa zúčastňujú exogénne aj endogénne faktory.

Z exogénnych faktorov sa uplatňujú macerácia kože zvukovodu, mechanické a chemické poškodenie. Vplyvom týchto zmien sa znižuje elasticita kože vonkajšieho zvukovodu, čo vedie k vymiznutiu mazových žliazok. Znížená tvorba mazu má za následok stratu ochranného filmu, koža zvukovodu je suchá, stenčená. Na takto zmenenom povrchu sa usídli baktériová alebo mykotická /plesňová/ infekcia. Dôležitú úlohu má pH kože zvukovodu. Ak pH vzrastie nad 6,0 vzniknú priaznivé podmienky pre rozvoj zápalu. Vo zvukovode treba udržiavať kyslé prostredie. Niektoré bežné látky /mydlá, šampóny, kozmetické prípravky atď./ môžu vyvolať kontaktný ekzém, porušiť celistvosť kožného krytu zvukovodu a otvoriť cestu pre vstup infekcie. Preto sa uši nemajú umývať vodou, či mydlom. Práve v letnom období je nárast pacientov na ORL ambulanciách so zápalom vonkajšieho zvukovodu po kúpaní, či potápaní sa na termálnych kúpaliskách, ale i v prírodných jazerách.

K endogénnym faktorom treba rátať akútne i chronické infekčné choroby ako : cukrovka, nedostatok vitamínov, znížená imunita, štýl života, nadmerné psychické a fyzické zaťaženie.

Pri vývoji zápalu vonkajšieho zvukovodu sa uplatňuje viacero mikroorganizmov, niektoré veľmi rezistentné na antibiotiká, ale i mykotické /plesňové/ infekcie. Akútny zápal vonkajšieho zvukovodu sa prejaví intenzívnou bolesťou v oblasti vonkajšieho zvukovodu. Zvukovod je opuchnutý, niekedy vyplnený exsudátom. Bolesť sa stupňuje ak zápal postihuje ochrupku, alebo okosticu, vtedy sú výrazné bolesti i pri ťahu ušnice, alebo tlaku na oblasť zvukovodu. Opuch a exsudát môžu spôsobiť ľahkú poruchu sluchu. Môžu byť zväčšené, bolestivé lymfatické uzliny za ušnicou.

Pri chronickom zápale nie sú príznaky také význačné. Svrbenie núti pacienta k manipulácii vo zvukovode často i ostrými predmetmi, s následným porušením celistvosti kože a akútnym opakovaním chronického zápalu. Liečba závisí od typu zápalu vonkajšieho zvukovodu. K lokálnej liečbe sa používajú rôzne roztoky, kvapky a masti. Dôležité je denné ošetrovanie na ORL ambulancii, odsávanie, lokálne aplikovanie liečivých látok. Odoberá sa tampón z vonkajšieho zvukovodu na mikrobiologické vyšetrenie, celkové antibiotiká dávame cielene podľa kultivácie. Lieky proti bolesti sú súčasťou liečby. Pri chronickom zápale sa dávajú antibiotické masti. Dôležité je pravidelné ošetrovanie a udržiavanie čistoty vonkajšieho zvukovodu. Liečba však závisí od typu zápalu. V poslednom období stále viac pribúda mykotický /plesňový/ zápal vonkajšieho zvukovodu. Ak sa zápal potvrdí kultiváciou, treba vynechať antibiotiká /lokálne i celkovo/ a kortikoidy. Ordinujú sa antimykotické roztoky alebo masti. Pravidelné denné ošetrenie ORL lekárom je súčasťou liečebného postupu. Pribúdajú však i ekzémy ušnice a vonkajšieho zvukovodu. Liečba spočíva v lokálnom ošetrovaní, ale i v odstránení možných alergénov v spolupráci s imunoalergológom.

Ako predchádzať zápalu vonkajšieho zvukovodu? Nie je to jednoduché, hlavne u ľudí s celkovým ochorením. Dá sa predísť aspoň zápalu, ktorý spôsobujú rôzne mechanické, či chemické faktory. Treba zabrániť vnikaniu vody (ale i mydla, šamponu / do uší, či už pri umývaní, alebo kúpaní v bazénoch. Nie je vhodná manipulácia vo zvukovode rôznymi predmetmi.

Pri bolestiach ucha treba ihneď navštíviť ORL ambulanciu, kde bude pacient odborne ošetrený, nasadená včasná liečba a predíde sa možným komplikáciám.

MUDr.Tanušková Alena, ORL